

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Затверджую:
Завідувач кафедри СіГД,
полковник служби ЦЗ
Олена РЯБІНІНА

17 червня 2019 року.

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

ТЕМА № 10: «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА РОБОТА З ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ».

План

10.1.Поняття інвалідності та її види.

10.2.Основні принципи роботи з інвалідами.

Час проведення: 2 учбові години.

Харків 2019

Література.

1. Демидова Т.Е. Професійне спілкування соціального працівника. - М.: Союз, 1994.
2. Добровольская Т.А., Шабалина Н.Б. Інвалід і суспільство: соціально-психологічна інтеграція (аналітичний огляд) // Соціологічні дослідження. - 1991. - № 5.
3. Добровольская Т.А., Шабалина Н.Б. Соціальні проблеми інвалідності // Соціологічні дослідження. - 1988. - № 4.
4. Доуэлл М., Маш П. Орієнтована на рішення завдання соціальна робота. Київ, 1997.
5. Новожилова О.В. Інвалід на ринку праці // Соціологічні дослідження. - 2001. - №2.
6. Соціальна робота з інвалідами. Настільна книга фахівця / Під ред. Е.И. Холостовой, А.И. Осадчих. - М., 1996.

Основні поняття: соціальне обслуговування, соціальне забезпечення, інвалідність, особа з інвалідністю.

10.1 Поняття інвалідності та її види.

Людина з інвалідністю – це особа, що має порушення здоров'я зі стійким розладом функцій організму, обумовлене захворюванням, наслідками травм або дефектами, що приводить до обмеженої життєдіяльності й викликає необхідність його соціально-гуманітарного захисту.

Сліпі, глухі, німі, люди з порушеною координацією руху, повністю або частково паралізовані й т.п. визнаються особами з інвалідністю в силу очевидних відхилень від нормального фізичного стану людини. Особами з інвалідністю визнаються також люди, які не мають зовнішніх відмінностей від звичайних людей, але страждають захворюваннями, що не дозволяють їм працювати в різноманітних сферах так, як це роблять здорові люди.

Всі особи з інвалідністю з різних підстав діляться на кілька груп:

За віком – діти з інвалідністю, дорослі з інвалідністю.

За походженням інвалідності – особи з інвалідності, яка настала з дитинства, особи з інвалідністю після воєн, особи з інвалідністю праці, особи з інвалідністю загального захворювання.

За ступенем працездатності – особи з інвалідністю працездатні й непрацездатні. За характером захворювання особи з інвалідністю можуть відноситися до мобільних, маломобільних або нерухливих груп.

Залежно від приналежності до тієї або іншої групи вирішуються питання працевлаштування й організації побуту осіб з інвалідністю.

З огляду на фактор працездатності, установлені наступні групи інвалідності:

Перша група інвалідності (непрацездатні) установлюється для осіб з повною постійною або тривалою втратою працездатності, що потребують постійного догляду, у тому числі й ті, які можуть бути пристосовані до окремих видів трудової діяльності в особливо організованих індивідуальних умовах (спеціальні цехи, робота вдома й інше).

Друга група інвалідності (тимчасово непрацездатні або працездатні в обмежених сферах) дається при повній або тривалій втраті працездатності особам, що потребують постійної сторонньої допомоги, а також у тих випадках, коли всі види праці на тривалий період протипоказані через можливе погіршення плинну захворювання.

Третя група інвалідності (працездатні в певних умовах) установлюється при необхідності переводу осіб за станом здоров'я на менш кваліфіковану роботу внаслідок неможливості продовжувати роботу зі своєї колишньої спеціальності; при анатомічних дефектах або деформаціях, що значно ускладнюють виконання професійної праці.

Є наступні причини інвалідності:

- загальне захворювання;
- трудове каліцтво;
- професійне захворювання;

- інвалідність із дитинства;
- поранення (контузія, каліцтво), отримані при захисті країни;
- поранення (контузія, каліцтво), отримані при несенні обов'язків військової служби;
- захворювання, пов'язані з перебуванням на фронті;
- каліцтво, отримане в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби.

10.2 Основні принципи роботи з особами з інвалідністю.

Законом передбачаються різні форми соціально-гуманітарного обслуговування:

- соціально-гуманітарне обслуговування вдома (включаючи соціально-медичне обслуговування);
- напівстаціонарне соціально-гуманітарне обслуговування у відділеннях денного (нічного) перебування громадян в установах соціально-гуманітарного обслуговування;
- стаціонарне соціально-гуманітарне обслуговування в будинках-інтернатах, пансіонатах і інших стаціонарних установах соціально-гуманітарного обслуговування;
- термінове соціально-гуманітарне обслуговування (як правило, у ситуаціях, що не терпить зволікання: організація харчування, забезпечення одягом, взуттям, нічлігом, термінове надання тимчасового житла);
- соціально-консультаційна допомога.

Держава гарантує людині можливість одержання соціальних і гуманітарних послуг на основі принципу соціальної справедливості незалежно від статі, раси, національності, мови, походження, майнового й посадового положення, місця проживання, відносин до релігії, переконань, належності до суспільних об'єднань і інших обставин.

Допомогти особі з інвалідністю перебороти цей стан, пристосуватися до нових умов покликана соціально-гуманітарна робота, і в першу чергу, в області реабілітації.

Під реабілітацією розуміється система заходів, ціль яких – найшвидше й найбільш повне відновлення здоров'я інвалідів і повернення їх до активного життя.

Реабілітація інвалідів являє собою комплексну систему, що включає: медичну реабілітацію. Реабілітація в медицині є початковою ланкою системи загальної реабілітації, тому що захворіла людина насамперед потребує медичної допомоги. Психологічну реабілітацію. Вплив на психічну сферу хворого, на подолання в його свідомості думки про марність лікування. Ця форма реабілітації супроводжує весь цикл лікувально-відбудовних заходів. Педагогічна реабілітація. Заходи виховного характеру, спрямовані на те, щоб хворий опанував необхідні вміння й навички по самообслуговуванню. Якщо мова йде про дитину, то щоб вона одержала шкільну освіту. Дуже важливо виробити в дитині психологічну впевненість у власній повноцінності й створити правильну професійну орієнтацію. Соціально-економічна реабілітація. Забезпечення особи з інвалідністю необхідним і зручним для нього житлом, що перебуває поблизу місця роботи, підтримка впевненості хворого або інваліда в тім, що він є корисним членом суспільства; грошове забезпечення хворого або інваліда і його родини шляхом виплат по тимчасовій непрацездатності або інвалідності, призначення пенсії й тому подібне.

Професійна реабілітація передбачає навчання або перенавчання доступним формам праці, забезпечення необхідними індивідуальними технічними пристосуваннями для полегшення користування робочим інструментом, організацію для інвалідів спеціальних цехів і підприємств із полегшеними умовами праці й скороченим робітником удень і так далі.

Метою реабілітації повинна бути не тільки ліквідація хворобливих проявів, але й вироблення в людей якостей, що допомагають більш оптимально пристосуватися до навколишнього середовища.

Запитання для самоконтролю.

1. Чим характеризуються головні аспекти соціально-гуманітарної роботи з особами з інвалідністю?
2. Які є види реабілітації осіб з інвалідністю?